

Soovitused korruptsiooniriskide maandamiseks

Eraõigusliku juriidilise isiku juhile:

- hinda tegevuste protseduure, minimeeri nii tööalased kui töötajatest tingitud riskid;
- panusta ennetustegevusele;
- tööta välja selged asutuse põhiväärtused ja käitumisreeglid ning edasta need töötajale;
- koolita personali ja tee seda järjepidevalt;
- suurenda avalike ülesannetega seotud toimingute läbipaistvust;
- paranda kontrolli – efektiivne sisuline kontroll tehingute ja otsuste üle;
- rakenda avalikult ja jõulisemalt korruptsiooni taunivaid käitumismalle asutuse sees;
- rakenda avalikke ülesandeid täitvate töötajate suhtes nende ettevõtlusest teavitamise kohustuse nõuet;
- kehtesta teenuste ja kaupade täieliku tarneahela avalikkuse nõue.

Töötajale avaliku ülesande täitmisel:

- taanda end tegevustest, mis on seotud Sinu enda, Sinu perekonnaliikmete, sugulaste ja nende juriidiliste isikutega;
- ära kasuta oma ametiseisundit, avalikku vahendit/vara ega asutuse siseteavet enda, oma tuttavate või sugulaste huvides;
- anna asutuse juhtkonnale teada Sinule pakutud või antud hüvedest, mis on seotud avalike ülesannetega, mida oled täitnud;
- keeldu viisakalt kingitustest ja muudest hüvedest, mida kliendid või äripartnerid on Sulle ametikohustuste täitmisel pakkunud, ning selgita, et säärane tegevus on korruptiivne;
- ära lange Sinule tuttavaks saanud klientide või äripartneritega sellisesse sõprussidemesse, mis võib hiljem heita varju Sinu erapooletusele;
- otsuseid ja toiminguid tehes püüa tagada kõigile hankijaile võrdsed võimalused ja tingimused;
- järgi alati etteantud protseduurireegleid, ka siis, kui tegemist on pikaajase äripartneriga või isikuga, keda usaldad.

Seega

võib ametialane korruptsioon vastavate avalike ülesannete täitmisel seisneda eraõigusliku juriidilise või ka füüsilise isiku tegevuses isegi mõne üksiku esmapilgul igapäevase toiminguna.

OLULINE ON POLITSEI VÕI PROKURATUURI TEAVITAMINE KORRUPTSIOONIKAHTLUSEST.

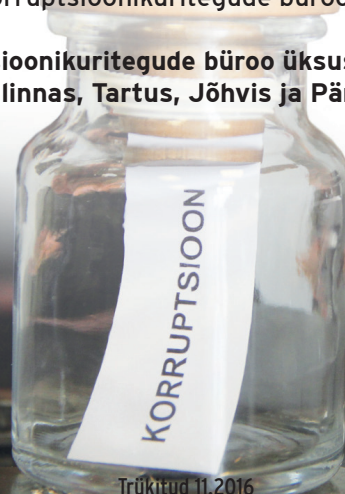

Kuhu pöörduda, kui oled korruptiivse käitumisega kokku puutunud või tead selle kohta infot edastada?

Informatsiooni saad edastada keskkriminaalpolitsei korruptsioonikuritegude büroo vihjemeilile

korruptsioonivihje@politsei.ee
vihjetelefoni automaatvastajale **612 3657**
postiaadressile **Tööstuse 52, 10416 Tallinn**
Samuti võid teavet edastama tulla korruptsioonikuritegude bürosse.

Korruptsioonikuritegude büroo üksused asuvad Tallinnas, Tartus, Jõhvis ja Pärnus.

Trükitud 11.2016

Politsei- ja Piirivalveamet
keskkriminaalpolitsei

ETTEVAATUST – KORRUPTSIOONIOHT!

Ametiisik eraõiguslikus juriidilises isikus

Ametialane korruptsioon ei ole ainult riigi, kohaliku omavalitsuse ega avalik-õiguslike juriidiliste isikute pärusmaa.

Ametialane korruptsioon võib ilmneda ka eraõiguslikus juriidilises isikus.

Tegutsedes ükskõik millises ettevõtlusvormis (AS, OÜ, TÜ, UÜ, Tulundusühistu, MTÜ, SA, FIE), võidakse sattuda olukorda, kus toimetatakse ametiisikuna.

Ametiisik = ametiseisund + avaliku ülesande täitmine

2013. aastal jõustunud korruptsioonivastase seaduse (KVS) ja karistusseadustiku (KarS) muudatustega muutus ametiisiku kvalifitseerimise senine käsitlus: enam ei kvalifitseerita ametiisikut mitte riigi, kohaliku omavalitsuse või avalik-õigusliku organi, vaid avalike ülesannete kaudu.

Miks on korruptsioon suurema tähelepanu all?

Korruptsioon on ametiseisundist tuleneva võimu väärkasutamine erahuvides avalike huvide arvelt.

Tulem: korruptiivse tulu saamine ja avalike huvide kahjustamine.

Korruptsioonivastase seaduse eesmärk on tagada avaliku ülesande aus ja erapooletu täitmine. Kõige üldisemalt peab korruptsioonivastane seadus tagama, et nii avalikku võimu ja sellel põhinevat mõju ning teavet kui ka avalikke ressursse kasutataks üksnes avalikes huvides, st korruptsioonivabalt (3-1-1-98-15).

Korruptsioonivastase seaduse kohaselt on ametiisikul keelatud:

- 1) omakasu eesmärgil ametiseisundi, avaliku vahendi, mõju või sisetabe korruptiivne kasutamine (KVS § 17);
- 2) tema saadud korruptiivsest tulust avalikku ülesannet täitvale asutusele või ametisse nimetamise õigusega isikule või organile teatamise kohustuse või korruptiivse tuluna saadu **üleandmise** kohustuse rikkumine (KVS § 18);
- 3) toimingupiirangu või toimingupiirangu kohaldamata jätmise tingimuste teadvalt rikkumine (KVS § 19).

Karistusseadustikus sätestatud ametiisikuga seotud kuriteod

(alljärgnev kuritegude loetelu on valikuline):

- 1) omastamine ametiisiku poolt (KarS § 201 lg 2 p 3)*;
- 2) kelmus ametiisiku poolt (KarS § 209 lg 2 p 2)*;
- 3) usalduse kuritarvitamine (KarS § 217²)*;
- 4) altkäemaksu võtmine, vahendamine, andmine (KarS §-d 294, 296, 298)*;
- 5) mõjuvõimuga kauplemine (KarS § 298¹)*;
- 6) ametialane võltsimine (KarS § 299)*;
- 7) riigihangete teostamise nõuete rikkumine (KarS § 300)*;
- 8) toimingupiirangu rikkumine suures ulatuses (KarS § 300¹).

***NB! Lisaks saab vastutusele võtta ka juriidilist isikut ennast.**

- Avaliku võimu kandja on eraisiku kaasanud haldusülesande täitmise, jättes eraisikule seejuures ulatusliku otsustusõiguse, mistõttu eraisiku tegevus ei ole pelgalt abistav.

- Ülesande avalik iseloom ei kao sellega, kui osa ülesande täitmise kuludest tasub teenust kasutav isik otsemaksega teenuse osutajale.

Näited, kus eraõiguslikus juriidilises isikus võib tegutsemise aset leida AMETIISIKUNA:

- riigi või kohaliku omavalitsuse juriidilise isiku (AS, OÜ, SA, MTÜ) juht- või kontrollorgani liige teeb asutuse finantsotsuseid/-toiminguid;

- haigla (AS, OÜ, SA) juhatuse või hankekomisjoni liige teeb otsuseid/toiminguid, mis on puutumuses ka Haigekassa rahastamisega;

- arst kirjutab välja töövõimetuslehe, retsepti, tõendi või muu dokumendi, mille alusel tekivad kohustused Haigekassale, Töötukassale, Sotsiaal-kindlustusametile või muule riigiasutusele;

- PRIA Leaderi meetme projektitoetuste taotluste vastuvõttu korraldava kohaliku tegevusrühma (MTÜ) juhtorgani liige teeb otsuseid/toiminguid või kasutab oma ametiseisundit seoses projektitaotlusega;

- sõidukite tehnõlevaatuspunkti (AS, OÜ) töötaja teeb sõidukile tehnõlevaatus ja otsuse sõiduki tehnilise seisukorra kohta;

- isikud, kes täidavad halduslepinguga eraõiguslikule isikule pandud kohustust kontrollida linna parkimiskorralduse reeglitest kinnipidamist;

- üldkasuliku töö (ÜKT) korraldamist juhendav isik (nt MTÜs);

- eraõiguslikul isikul on õigus jagada riiklikult tunnustatud diplomeid;

- notar teostab avalikku tõestamismenetlust;

- eralasteaed osutab teenust kohaliku omavalitsuse seadusest tuleneva kohustuse täitmiseks.

Ametiisik on füüsiline isik, kellel on avaliku ülesande täitmiseks ametiseisund sõltumata sellest, kas ta täidab talle pandud ülesandeid alaliselt või ajutiselt, tasuta või tasuta, teenistuses olles või vabakutselisena või lepingu, nimetamise või valimise alusel.

Ametiseisund seisneb õigusaktist, tehingust või asutuse töökorraldusest tulenevas õiguses ja kohustuses avalikku ülesannet täites:

- 1) teha otsus, sealhulgas osaleda selle tegemises või selle sisulises suunamises;
- 2) teha toiming, sealhulgas osaleda selles või selle sisulises suunamises.

Avalikku ülesannet võib eraõiguslik isik täita ka näiteks seadusega, haldusaktiga, haldus- või tsiviilõigusliku lepinguga eraõiguslikule isikule avalike ülesannete delegeerimise alusel; samuti võib avalikku ülesannet täita selleks loodud eraõiguslik juriidiline isik või avalik ettevõtja konkurentsiseaduse tähenduses.

Näiteks võib avaliku ülesande täitmisega tegemist olla järgmistel juhtudel (kohtulahendid 3-3-4-1-10; 3-3-1-49-12; 3-3-1-19-14; 3-1-1-98-15).

- Pädev asutus on eraõiguslikule isikule õigusakti või lepinguga andnud volituse või pannud kohustuse osutada avalikes huvides sellist teenust, mille toimimise eest vastutab seaduse järgi lõppkokkuvõttes riik või mõni muu avalik-õiguslik juriidiline isik.

- Seda osutatakse avalik-õigusliku isiku seadusest tuleneva kohustuse täitmiseks. Kui eraisik osutab teenust vabatahtlikult, nt turul valitseva nõudluse rahuldamiseks, ei täida ta avalikku ülesannet.

